

EN REDNINGSPAKKE

**- forslag til at begrænse negative sociale konsekvenser
og fattigdom i Randers Kommune som følge af
kontanthjælpsreformen**

VELFÆRDSLISTEN

KORT FORTALT

Når regeringen 1. januar svinger fattigdomspisken over unge kontanthjælpsmodtagere, smælder slagene hårdere end nødvendigt på unge i Randers. For at spare penge vurderes for mange unge nemlig som uddannelsesparate og bliver derfor ramt af den nye fattigdomsydelse.

Hvis den unge vurderes som uddannelsesparat frem for aktivitetsparat, slipper kommunekassen for at betale et aktivitetsstillæg, der ville få den samlede ydelse til at svare til den nuværende kontanthjælpssats. For at overholde byrådets stramme budgetkrav har forvaltningen vurderet alt for mange unge som uddannelsesparate. Det betyder, at flere unge end nødvendigt kastes ud i fattigdom, ligesom flere unge, der kunne have gavn af det, ikke kan drage fordel af den helhedsorienterede socialfaglige indsats, som en aktivitetsparat kontanthjælpsmodtager er berettiget til.

Det har alvorlige sociale konsekvenser, for eksempel flere unge hjemløse, flere brudte familier, hvor børn kommer i klemme, flere børn, der vokser op i fattigdom, flere indbrud og overfald, flere afbrudte uddannelsesforløb, flere unge misbrugere og flere fattige unge.

Blandt landets 15 største kommuner er Randers Kommune den, som vurderer flest unge kontanthjælpsmodtagere til at være uddannelsesparate. Det betyder, at gruppen af unge kontanthjælpsmodtagere i Randers vil blive den fattigste i landets 15 største kommuner - måske endda i hele Danmark.

Ifølge Randers Kommunes nye visitering er hele syv ud af ti unge kontanthjælpsmodtagere nemlig uddannelsesparate, mens kun fire ud af ti får den betegnelse af Esbjerg Kommune. Fra 1. januar 2014 er andelen af unge, der er uddannelses- eller jobparate, steget med intet mindre end 379 %. Men kan det virkelig passe, at Randers Kommune skal være danmarksmester i at spare på ydelsen til og indsatsen over for de svageste unge?

Nej. Så galt behøver det ikke at gå. På byrådsmødet den 20. januar 2014 foreslår Velfærdslisten nemlig, at Randers Kommune iværksætter en indsats for at begrænse de negative sociale konsekvenser af kontanthjælpsreformen mest muligt.

Indsatsen består af fem pakker:

EN REVISITERINGSPAKKE

- Alle unge kontanthjælpsmodtagere - med undtagelse af aktivitetsparate - skal revisiteres, inden de unge rammes af de nye fattigdomsydelser
- Øget brug af ressourceforløb og revalidering over for unge kontanthjælpsmodtagere
- Flere af de unge, som tidligere lå i matchgruppe 2, skal vurderes som aktivitetsparate
- Kun unge, der reelt er uddannelsesparate, skal vurderes som sådan, således færrest muligt unge rammes af økonomisk fattigdom

EN SOCIALPAKKE

- Flere midler til indsatsen for unge hjemløse (forvaltningen skal hurtigst muligt udarbejde en vurdering af behovet)
- Eventuelle budgetoverskridelser som direkte eller indirekte følge af kontanthjælpsreformen skal ikke findes inden for socialudvalgets bevillingsområde, men i stedet løses som en budgetudfordring i forbindelse med budgetlægningen for 2015-18
- Forvaltningen skal hurtigst muligt finde frem til eventuelle spill over-problemer som følge af kontanthjælpsreformen, så disse kan indgå i drøftelserne i forbindelse med genåbningen af budgettet (se finansieringspakken)

EN OPFØLGNINGSPAKKE

- Socialudvalget skal overvåge de sociale konsekvenser af kontanthjælpsreformen, så kommunen hurtigst muligt kan iværksætte en indsats, der reducerer risikoen for social deroute. Derfor skal forvaltningen præsentere socialudvalget for:
 - en månedlig opgørelse af antallet af unge hjemløse
 - en månedlig opgørelse af, hvor mange unge kontanthjælpsmodtagere der går fra at være samboende/gift til at bo alene, herunder om der er børn involveret
 - en kvartalsmæssig opgørelse af fattigdomsudviklingen, herunder hvor mange børn der lever i fattigdom
 - en kvartalsmæssig opgørelse af udviklingen i berigelseskriminalitet, hvis muligt skal det angives, i hvilket omfang unge kontanthjælpsmodtagere står bag
 - en kvartalsmæssig opgørelse af afbrudte uddannelsesforløb, herunder hvor mange unge kontanthjælpsmodtagere (med angivelse af kategori) der afbryder en uddannelse
 - en kvartalsmæssig opgørelse af antallet af unge misbrugere, herunder hvor mange der er kontanthjælpsmodtagere (med angivelse af kategori)
 - en kvartalsmæssig opgørelse af fordelingen af unge kontanthjælpsmodtagere

EN TILLIDSPAKKE

- Der skal laves en tillidsreform på Jobcentret, hvor beslutningskompetencen rykkes tilbage til de socialfaglige medarbejdere
- Tillidsreformen er forankret i socialudvalget og arbejdsmarkedsudvalgets koordinationsudvalg for Jobcentret
- Randers Kommune skal ikke kun vise tillid til sine medarbejdere - men også sine borgere. Derfor skal kommunen ikke foretage dyneløfteri eller andre ydmygende kontrolfunktioner i forbindelse med kravet om gensidig forsørgerpligt
- Byrådet principbeslutter, at de socialfaglige medarbejdere skal have størst mulig frihed til at træffe den socialfagligt mest gavnlige beslutning, så borgeren sættes i fokus frem for kortsigtet refusionsspekulation

EN FINANSIERINGSPAKKE

- Budgettet for 2014-17 genåbnes, så byrådet kan finde penge til en rimelig indsats for unge kontanthjælpsmodtagere
- I forbindelse med det arbejde skal forvaltningen medregne positive ekspansive effekter af reduktionen af fattigdom (skattemæssig merindtægt, øget købekraft og øget forbrug i lokale forretninger osv.)

HVORDAN FOREGÅR VISITERINGEN - OG HVAD SIGER LOVEN?

I forbindelse med kontanthjælpsreformens ikrafttræden 1. januar 2014 har Randers Kommune visiteret unge kontanthjælpsmodtagere under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse til en af de nye kategorier:

- åbenlyst uddannelsesparat
- uddannelsesparat
- aktivitetsparat

Hvad de tre kategorier overordnet betyder fremgår af faktaboks 1.

Faktaboks 1: De nye visitationsgrupper for uddannelseshjælpsmodtagere

Åbenlyst uddannelsesparat

En ung, der ved den første visitationssamtale vurderes ikke at have nogen barrierer - og som derfor ikke har behov for hjælp og støtte - i forhold til at starte på en uddannelse og gennemføre denne på ordinære vilkår.

Uddannelsesparat

En ung, der vurderes – med den rette støtte og aktive indsats – at kunne påbegynde en uddannelse inden for ca. 1 år og gennemføre denne uddannelse på ordinære vilkår.

Aktivitetsparat

En ung, der ikke vurderes at være uddannelsesparat, fordi vedkommende har problemer af faglig, social og/eller helbredsmæssig karakter. Aktivitetsparate unge har behov for ekstra støtte og hjælp i længere tid end ca. 1 år, inden de kan påbegynde en uddannelse, som de kan gennemføre på almindelige vilkår.

Kilde: Arbejdsmarkedstyrelsen, Orienteringsskrivelse om visitation af uddannelseshjælpsmodtagere, 30. september 2013, (<http://brhovedstadensjaelland.dk/~media/AMS/Dokumenter/Publikationer/Orienteringsskrivelse%20unge%20visitation%20300913%20pdf.ashx>)

I vurderingen af den unges uddannelsesparathed skal kommunen inddrage en række faktorer, der har betydning for sandsynligheden for, at den unge gennemfører en uddannelse. Hvilke faktorer det kan være, fremgår af faktaboks 2:

Faktaboks 2: Faktorer, der kan have betydning for sandsynligheden for, at en ung gennemfører en uddannelse

Motivation i forhold til uddannelse, fx

Den unges generelle trivsel

Den unges selvtillid og selvværd

Den unges forventninger, hvor ser den unge sig selv i den kommende tid

Social baggrund

Forældrenes engagement i den unge

Forældrenes uddannelsesbaggrund

Forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet under opvæksten

Uddannelsesunderstøttende netværk, herunder omgangskredsens uddannelsesbaggrund og holdning til uddannelse

Boligsituation og afstand til uddannelsestilbud

Økonomisk situation

Negative livsbegivenheder (fx forældres død)

Familiemæssige problemer

Faglighed

Præstationer og holdninger fra grundskolen

Frafald fra tidligere påbegyndte uddannelser

Organisationsarbejde, frivilligt arbejde mv.

Helbred

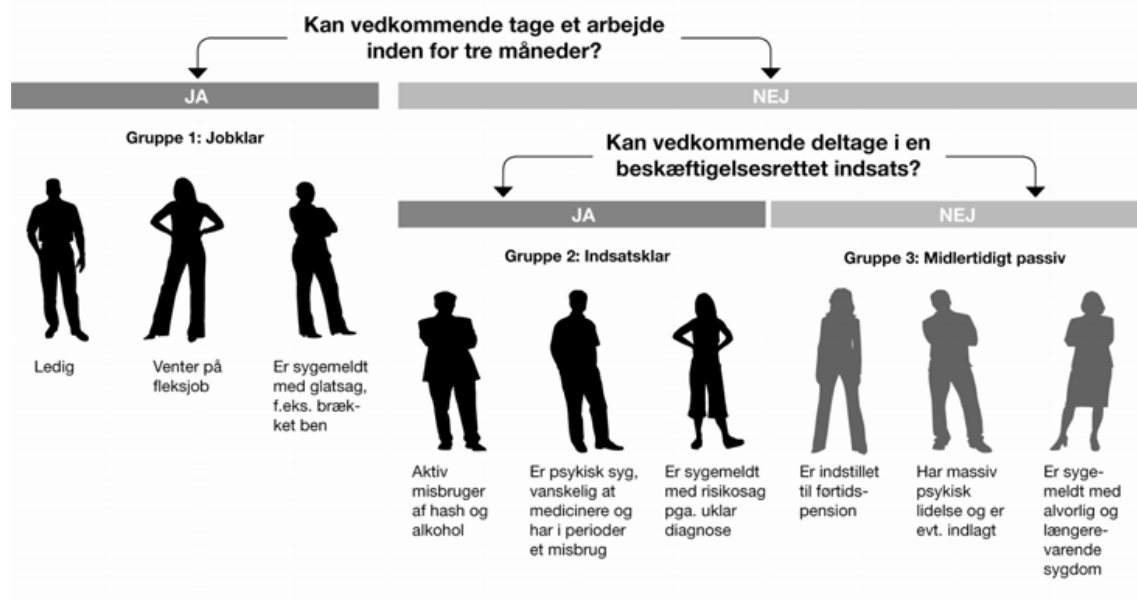
Psykiske problemer

Misbrug

Søvn, kost og motion

Før kontanthjælpsreformen inddelte kommunerne kontanthjælpsmodtagerne i tre grupper: matchgruppe 1, 2 og 3. Hvordan matchmodellen i hovedtræk var skruet sammen fremgår af figur 1.

Figur 1: Den gamle matchmodel i hovedtræk

Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen, notat om ny matchmodel - hvorfor og hvordan?, 21. december 2009 (http://ams.dk/da/Viden/Indsatser/Matchmodel/~media/AMS/Dokumenter/udvikling-og-forsog/ny-matchmodel/Ny_matchmodel_hvorfor_og_hvordan_211209-version2pdf.ashx)

Matchgruppe 2 og 3 bestod af ledige med problemer ud over ledighed og blev således ikke betragtet som uddannelses- eller arbejdsmarkedsparete.

HVAD BETYDER VISITATIONEN?

Der er stor forskel på ydelse, tilbud og krav, alt efter hvordan den unge visiteres.

Vurderes den unge som uddannelsesparat, kan han eller hun se frem til en nedgang i ydelse på op til 8.199 kroner.

Vurderes den unge som aktivitetsparat, får han eller hun et aktivitetstillæg, der får den samlede ydelse til at svare til den nuværende kontanthjælpssats, såfremt han eller hun deltager i aktive tilbud.

Af tabel 1 og 2 fremgår ydelserne for henholdsvis uddannelsesparate og aktivitetsparate unge.

Tabel 1 - uddannelsesparate unge under 30 år

Uddannelsesparate unge under 30 år	Mdl. Kr.	Nedgang
1 Enlig forsørger af eget barn i hjemmet	11.505	2.447
2 Forsørger. Gift/samlevende med SU-, udd.- eller kontanthjælpsmodtager under 30 år	8.051	5.901
3 Forsørger. Gift/samlevende med person under 30 år, der <i>ikke</i> er SU-, udd.- eller kontanthjælpsmodtager	5.753	8.199
4 Gravid og passeret 12. svangerskabsuge	10.500	-
5 Dokumenteret specifik psykisk lidelse. Har forsørgelsespligt over for børn	13.952	-
6 Dokumenteret specifik psykisk lidelse. Udeboende	10.500	-
7 Fyldt 25 år og udeboende	5.753	4.747
8 Fyldt 25 år og hjemmeboende	2.479	8.021
9 Under 25 år og udeboende	5.753	1.014
10 Under 25 år og hjemmeboende	2.479	786

TABEL 1. De angivne satser er vejledende, da der må påregnes en satsregulering, når Arbejdsmarkedsstyrelsen ultimo 2013 udsender vejledning om satser for 2014.

Tabel 2 - aktivitetsparate unge under 30 år

Aktivitetsparate unge under 30 år	Nedgang	Mdl. kr.	A-tillæg	Total
1 Enlig forsørger af eget barn i hjemmet	0	11.505	2.447	13.952
2 Forsørger. Gift/samlevende med SU-, udd.- eller kthj.modtager under 30 år	0	8.051	5.901	13.952
3 Forsørger. Gift/samlevende med person under 30 år, der <i>ikke</i> er SU-, udd.- eller kthj.modtager	0	5.753	8.199	13.952
4 Gravid og passeret 12. svangerskabsuge	0	10.500	0	10.500
5 Dokumenteret specifik psykisk lidelse. Har forsørgelsespligt over for børn	0	13.952	0	13.952
6 Dokumenteret specifik psykisk lidelse. Udeboende	0	10.500	0	10.500
7 Fyldt 25 år og udeboende	0	5.753	4.747	10.500
8 Fyldt 25 år og hjemmeboende	0	2.479	8.021	10.500
9 Under 25 år og udeboende	0	5.753	1.014	6.767
10 Under 25 år og hjemmeboende	0	2.479	786	3.265

TABEL 2. De angivne satser er vejledende, da der må påregnes en satsregulering, når Arbejdsmarkedsstyrelsen ultimo 2013 udsender vejledning om satser for 2014.

De aktivitetsparate unge vil ofte skulle deltage i tilbud og have hjælp og støtte fra flere forskellige dele af kommunen – fx både fra jobcenter, ydelsescenter og socialforvaltning.

Så snart en ung vurderes som aktivitetsparat, skal han eller hun have tilbudt en koordinerende sagsbehandler. Denne sagsbehandler skal have ansvaret for, at indsatserne er koordineret på tværs af forvaltninger og andre institutioner.

En vurdering som aktivitetsparat åbner med andre ord døren for den sammenhængende og socialfaglige helhedsindsats, som ledige med problemer ud over ledighed ofte kan have brug for. Eller sagt på en anden måde: Kategorien synes skræddersyet til de ledige, som efter de gamle regler blev vurderet som matchgruppe 2 og 3.

HVAD ER PROBLEMET SÅ?

Syv ud af ti unge kontanthjælpsmodtagere er ifølge Randers Kommunes visitation uddannelsesparate. Det indebærer en forventning om, at den unge inden for ca. et år - med den rette støtte og aktive indsats - vil være i stand til at gennemføre en uddannelse på ordinære vilkår. Til gengæld vil kun tre ud af ti unge kontanthjælpsmodtagere kunne drage fordel af den helhedsorienterede socialfaglige indsats og det aktivitetstillæg, aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere er berettigede til.

Hvordan de unge er fordelt på de nye målgrupper, fremgår af tabel 3.

Tabel 3: Fordeling af unge kontanthjælpsmodtagere på de nye målgrupper

Unge på kontanthjælp (januar 2014) - personer		
Målgruppe	Personer	Andel
Uddannelsesparat	695	70 %
Aktivitetsparat	293	30 %

Kilde: Notat fra forvaltningen af 9. januar 2014

Det står i skærende kontrast til, at 84 % af de unge kontanthjælpsmodtagere (fuldtidspersoner) i 2013 blev vurderet som indsatsparate (matchgruppe 2), mens kun 15 % ifølge Randers Kommune var jobparate (matchgruppe 1).

Tabel 4 viser fordelingen af unge på de gamle matchgrupper.

Tabel 4: Fordeling af unge kontanthjælpsmodtagere på de gamle matchgrupper

Unge på kontanthjælp (januar-november 2013) - fuldtidspersoner		
Matchgruppe	Fuldtidspersoner	Andel
Match 1 (jobparat)	165	14,6 %
Match 2 (indsatsparat)	951	84,3 %
Match 3 (midlertidigt passiv)	12	1,1 %

Kilde: Notat fra forvaltningen af 9. januar 2014

Andelen af unge, som ifølge Randers Kommune er job- eller uddannelsesparate, stiger således med hele 379 % fra 1. januar 2014. Til gengæld falder andelen af indsats- eller aktivitetsparate unge med 64 %.

Det kan kun betyde, at en del unge, som tidligere blev set som indsatsparate (matchgruppe 2), nu visiteres til gruppen af uddannelsesparate. Således er disse unge på rekordtid gået fra at være ledige med problemer ud over ledighed til at være klar til at starte på en uddannelse, som skal

gennemføres på ordinære vilkår, inden for det næste år. Det drejer sig blandt andet om de unge, der i dag er i et aktivitetstilbud som for eksempel AOF's eller Daghøjskolens.

Tabel 5 sammenligner den nye og den gamle målgruppedeling.

Tabel 5: Sammenligning af den nye og den gamle fordeling af unge kontanthjælpsmodtagere

Unge på kontanthjælp - sammenligning - andel			
Vurdering	Januar - november 2013	Januar 2014	Udvikling i %
Job - eller uddannelsesparat	14,6 %	70 %	379 %
Indsats- eller aktivitetsparat	84,3 %	30 %	-64 %
Midlertidigt passiv	1,1 %	0 %	-100 %

Kilde: Notat fra forvaltningen af 9. januar 2014 og egne beregninger.

Nogle af de unge, som Randers Kommune nu kalder uddannelsesparate, har tidligere deltaget i brobygningsforløb på erhvervsskoler, hvorfra meldingen skulle have været, at de unge ikke var klar til at starte på et uddannelsesforløb.

Samtidig er regeringen i gang med en erhvervsskolereform, hvor den vil skærpe optagelseskravene og øge de faglige krav. Hvordan byrådet vil få den ligning til at gå op, stiller Velfærdslisten sig meget undrende over for.

Men ikke nok med det. De unge, der nu betragtes som uddannelsesparate, bliver som følge af Randers Kommunes visitation ramt af økonomisk fattigdom. Langt størstedelen af dem er unge, som Randers Kommune tidligere kategoriserede som ledige med andre problemer end ledighed, for eksempel misbrug, psykisk sygdom eller risikosag pga. uklar diagnose. De vurderes nu til at være klar til at starte på en uddannelse inden for et år, samtidig med at de skal håndtere omfattende økonomisk fattigdom som følge af en nedgang i ydelse på op til 8.199 kroner om måneden.

Det giver sig selv, at økonomisk fattigdom påvirker den unges sociale situation negativt og øger risikoen for sociale deroute.

Derfor mener Velfærdslisten, at visitationen af unge kontanthjælpsmodtagere direkte modarbejder målet om uddannelse. Det lader til, at kassetænkning og en snæver budgetspændetrøje har været mere afgørende for visitationen end menneskelige og socialfaglige hensyn.

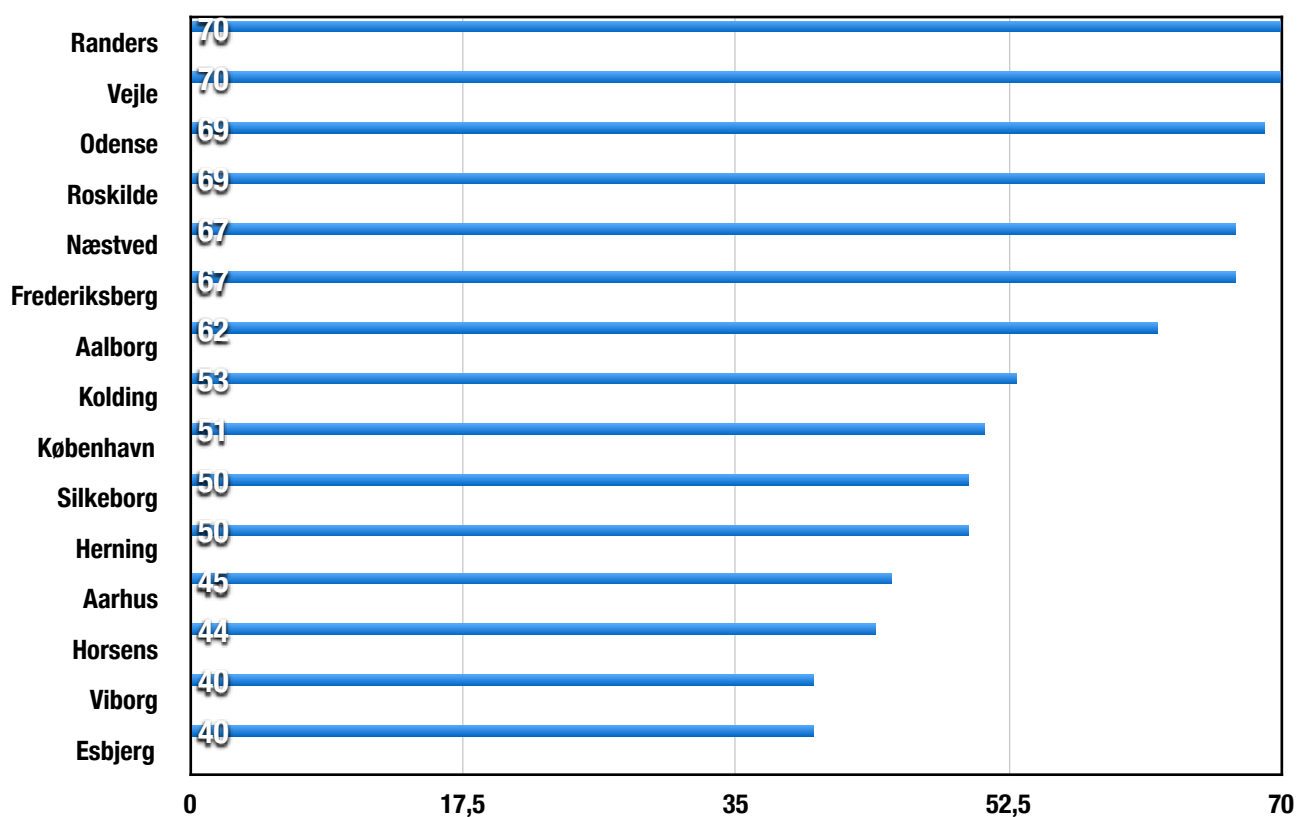
Hvis den unge vurderes som uddannelsesparat frem for aktivitetsparat, slipper kommunekassen nemlig for at betale et aktivitetstillæg, der ville få den samlede ydelse til at svare til den nuværende kontanthjælpssats. Imidlertid lader det til, at forvaltningen for at overholde byrådets stramme budgetkrav har visiteret uforholdsmæssigt få unge til gruppen af aktivitetsparate. Det betyder, at flere unge end nødvendigt kastes ud i fattigdom, ligesom flere

unge, der kunne have gavn af det, ikke kan drage fordel af den helhedsorienterede socialfaglige indsats, som en aktivitetsparat kontanthjælpsmodtager er berettiget til.

Når unge, der reelt ikke er uddannelsesparate, vurderes som sådan, rammes de både af økonomisk fattigdom og et urealiserbart uddannelsespålæg. Det sidste risikerer at resultere i endnu et nederlag, som kan forringe den unges selvtillid og selvværd, mens fattigdom påviseligt øger risikoen for social deroute.

Blandt landets 15 største kommuner er Randers Kommune den, som har visiteret den største andel unge til gruppen af uddannelsesparate. Det fremgår af tabel 6. Det betyder, at gruppen af unge kontanthjælpsmodtagere i Randers vil blive den fattigste i landets 15 største kommuner - måske endda i hele Danmark.

Tabel 6: Uddannelsesparate i % i landets 15 største kommuner

Kilde: Rundspørge foretaget af Jyllands-Posten til landets 15 største kommuner. Bragt i JP søndag den 12. januar 2014.

Er det virkelig den fremtid, Randers Kommune vil byde unge, som i forvejen har det svært?

VI FRYGTER, AT KONSEKVENSERNE BLIVER:

1) Flere unge hjemløse

Mange unge vil få en så lav ydelse, at de vil have svært ved at finansiere egen bolig. Reformen vil føre til en væsentlig merudgift til boligsikring og til lån til indskud, da mange unge vil være tvunget til at flytte i en billigere bolig. Imidlertid vil en del have svært ved at finde en tilstrækkelig billig bolig - og således må vi forvente, at nogle vil havne i hjemløshed. Allerede i dag er Randers Kommunes kapacitet til at huse unge hjemløse mindre end behovet. Hvis ikke Randers Kommune opretter en større kapacitet vil mange unge derfor ende på forsorgshjem eller blive sendt til andre kommuner, der tager problematikken med unge hjemløse mere alvorligt og derfor har en større kapacitet. Hvis Randers Kommune holder fast i den nuværende visitation bør byrådet som minimum opgradere hjælpen og kapaciteten til unge hjemløse.

2) Flere brudte familier - og flere børn i klemme

På grund af kravet om gensidig forsøgerpligt vil mange unge (og voksne, som også bliver ramt af den gensidige forsøgerpligt) par være tvunget til at flytte fra hinanden for at få økonomien til at hænge sammen. For de par, der har børn, vil det naturligvis have store konsekvenser. Det gælder også i Randers - se blot <http://ekstrabladet.dk/nyheder/politik/article2171632.ece>. At regeringen tilsyneladende forsøger at gøre det så besværligt som muligt at have et kærlighedsliv for kontanthjælpsmodtagere og med åbne øjne forhindrer børn af kontanthjælpsmodtagere i at vokse op med far og mor, selv om de er i den ellers lykkelige situation, at far og mor gerne vil bo sammen, er noget af det mest ulækre og usympatiske, regeringen har gennemført - og det siger ikke så lidt!

3) Flere børn, der vokser op i fattigdom

Antallet af børn, der vokser op i et hjem med en husstandsindtægt under fattigdomsgrænsen (ifølge EU 60 % af medianindkomsten) vil vokse eksplosivt. Enkelte børn vil måske opleve hjemløshed. Det stiller Randers Kommune - og dermed byrådet - overfor et svært valg: Hvornår er forældre så fattige, at det kan betegnes som omsorgssvigt? Og er det omsorgssvigt, hvis barnets forælder på grund af kontanthjælpsreformen bliver hjemløs?

4) Flere indbrud og overfald

Især misbrugergruppen vil have brug for at finde alternative finansieringskilder. Med det netværk og de muligheder, de har, må vi forvente, at en stor del vil ty til kriminalitet. Med andre ord vil vi formentlig se en markant stigning i berigelseskriminaliteten.

5) Flere afbrudte uddannelsesforløb

Da erhvervsskolerne efter alt at dømme ikke er gearede til at modtage de unge - i hvert fald ikke på almindelige vilkår - er det utænkeligt, at visitationen ikke resulterer i flere afbrudte uddannelsesforløb. Den reform af erhvervsskolerne, som regeringen er i gang med, lægger op til, at det skal blive sværere at blive optaget, og at der skal stilles større faglige krav. Det betyder, at mange af de unge, som kommunen - og dermed i sidste instans byrådet - nu

vurderer som uddannelsesparate, i praksis vil få meget svært ved at leve op til uddannelseskrauet.

6) Flere unge misbrugere

Afbrudte uddannelsesforløb og dermed flere nederlag vil formentlig føre til forringet selvværd og selvtillid for mange. Da en del af gruppen er faste eller periodevise misbrugere, er det sandsynligt, at nederlagene vil forværre misbruget, ligesom unge, der ikke tidligere har haft problemer med misbrug, vil være i farezonen for en sociale deroute, der påviseligt øger risikoen for at udvikle et misbrug.

7) Flere fattige unge

En meget stor del af kommunens unge vil få indkomst, der ligger under fattigdomsgrænsen (ifølge EU 60 % af medianindkomsten).

TRE KRITISKE INDVENDINGER...

Men siger I så ikke, at det er medarbejdernes skyld?

Nej. Ansvar ligger hos byrådet. Eller mere specifikt: Byrådet har med snævre budgetrammer, tvunget Jobcentret til at visitere ud fra måltal, som ikke tager udgangspunkt i kontanthjælpsmodtagernes sociale situation, men i kommunekassen. Ligesom man har kvoter for fisk, har Jobcentret altså også kvoter for, hvor mange borgere der skal havne i den ene eller den anden kategori. Samtidig har byrådet været med til at sige god for, at beslutningskompetencen er flyttet fra den enkelte socialrådgiver til nogle teams, hvor ledelsesrepræsentanter sørger for, at økonomiske hensyn vejer tungest.

Selv om nogle som en spinstrategi vil påstå, at det her er et angreb på det socialfaglige personale på Jobcentret, kunne intet være mere forkert. Vi har netop tillid til det socialfaglige personale. Derfor indgår det også i forslaget, at der skal laves en tillidsreform på Jobcentret, som flytter beslutningskompetencen tilbage til det socialfaglige personale.

Men er det hele ikke bestemt af loven? Kan byrådet overhovedet beslutte noget på det her felt?

Byrådet sidder med detonatoren til en stor del af den sociale katastrofe, som kontanthjælpsreformen udløser, når ydelserne for januar om kort tid skal udbetales. Men lige nu forsøger nogle byrådsmedlemmer at løbe fra ansvaret og sige, at det her er rent lovstof.

Men medmindre de er underoplyste, så er det fejlt og kujon-agtigt. At så mange unge vurderes som uddannelsesparate skyldes først og fremmest den budget-spændetrøje, som byrådsflertallet har lagt ned over området - og ikke en reel socialfaglig vurdering.

Blandt de 15 største kommuner i Danmark er Randers Kommune den, som vurderer flest af de unge kontanthjælpsmodtagere til at være uddannelsesparate. Mens Esbjerg Kommune vurderer, at fire ud af ti unge kontanthjælpsmodtagere i kommunen er uddannelsesparate, topper Randers Kommune ved at visitere hele syv ud af ti til at være uddannelsesparate.

Den forskel kan næppe forklares med, at unge kontanthjælpsmodtagere i Esbjerg er dummere eller har markant større problemer end unge på kontanthjælp i Randers. Den afspejler snarere, at Randers Kommunes benhårde budgetstyring dikterer, at mange unge med tunge problemer ud over ledighed skal visiteres til gruppen af uddannelsesparate og dermed fattigdom. Med andre ord står byrådsflertallet med ansvaret for, at flere unge kontanthjælpsmodtagere end i nogen andre af landets 15 største kommuner rammes af fattigdom. Men ikke nok med det. De unge, som ifølge den kommunale visitation er uddannelsesparate, får ikke adgang til den helhedsorienterede socialfaglige indsats, som aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere har ret til.

Kan det virkelig passe, at Randers Kommune skal være danmarksmester i at spare på ydelsen til og indsatsen over for de svageste unge? Det er det spørgsmål, Velfærdslisten med dette forslag vil tvinge byrådet til at tage stilling til.

Hvis ikke et byrådsflertal vil ændre kursen, må det således stå klart for enhver, at byrådet har truffet et klart politisk valg om at begrænse hjælpen til kommunens svageste unge mest muligt for at spare penge.

I det hele taget sætter byrådet en masse måltal for sagsbehandlingen - for eksempel har et byrådsflertal uden om Velfærdslisten besluttet, at stort set ingen borgere skal bevilliges førtidspension. Og selv om byrådet ikke altid beslutter det direkte, så gør byrådsflertallet det i praksis, når de vedtager budgettet. Det budget, som Jobcentret får tildelt, dikterer nemlig, hvor mange borgere der kan få den ene eller den anden ydelse. Byrådets stramme budgettøjler har indskrænket handlerummet for de socialfaglige medarbejdere og betyder i praksis, at mange borgere for eksempel bliver fastholdt på kontanthjælp, hvor de skal igennem en uendelighed af arbejdsprøvninger, selv om det er åbenlyst, at det er nytteløst, og at det ville være langt mere rimeligt og lovgivningsmæssigt muligt at bevillige en førtidspension eller et fleksjob til borgeren.

Derfor indeholder denne redningspakke også en tillidsreform, som skal sikre, at Randers Kommune frem for at træffe de afgørelser, der skæpper mest i kommunekassen, i stedet giver de socialfaglige medarbejdere handlerum til at træffe de afgørelser, der er ud fra en socialfaglig vurdering gavner borgeren. Sådan er det ikke i dag. Og hvis der skal ændres på det, kræver det nogle politiske beslutninger.

Men kan det betale sig?

Velfærdslistens redningspakke handler om at sikre borgerne en rimelig behandling - ikke hvad der giver flest gryn i kommunekassen. Når det så er sagt, så tror vi på, at Randers Kommune kun bliver stærkere af et have socialt sikkerhedsnet, som griber os, når vi er ved at falde. Lige nu er regeringen og Randers Kommunes asociale politik desværre ved at forvandle det sociale system til en fattigdomsfabrik. Frem for at tage udgangspunkt i den enkelte borger har Randers Kommune desværre haft en praksis, hvor statslige refusioner har været i højsædet frem for den enkelte borgers behov. Den slags kan måske betale sig på kort sigt - men på bare lidt længere sigt er det som at tisse i bukserne for at holde varmen. For når mennesker ikke får den hjælp, de har brug for, så forringes deres sociale situation - og det koster!

Hvis nu Randers Kommune prioriterede at investere i mennesker frem for en masse tåbelige prestigeprojekter, er vi sikre på, at det ville give et positivt afkast. Så selv om forslaget ikke er stillet med det formål at hive kroner hjem til kommunekassen, er vi ikke et sekund i tvivl om, at sociale investeringer betaler sig.

SPØRGSMÅL TIL FORVALTNINGEN

I forbindelse med det første møde i det nye byråd den 20. januar 2014 stiller Velfærdslisten følgende spørgsmål, som ønskes besvaret særskilt, om kontanthjælpsreformen til forvaltningen:

1. Har kommunen regnet på de merudgifter, som kontanthjælpsreformen vil føre til, for eksempel i form af merudgifter til indsatsen over for unge hjemløse, boligsikring, lån til boligindskud, enkeltydelser, misbrugsbehandling og familiemæssige problematikker om fattige børn?
2. Skal eventuelle overskridelser af budgetterne på disse områder finansieres inden for bevillingsrammen eller udvalgets område?
3. Hvor mange unge visiteres til et ressourceforløb?
4. Af beskæftigelsesministeriets vejledning til visitation fremgår: "I vurderingen af den unges uddannelsesparathed skal kommunen inddrage en række faktorer, der har betydning for sandsynligheden for, at den unge gennemfører en uddannelse." Hvilke faktorer det kan være, kan ses her: <http://brhovedstadensjaelland.dk/-/media/AMS/Dokumenter/Publikationer/Orienteringsskrivelse%20unge%20ovisitation%20300913%20pdf.ashx>. Har forvaltningen inddraget flere faktorer i visitationen af samtlige unge?
5. Velfærdslisten ønsker at få indsigt i samtlige visitationer af unge kontanthjælpsmodtagere.
6. Kan forvaltningen præcisere, hvad det lokalpolitiske handlerum er, hvis vi ser bort fra økonomien?
7. Kan forvaltningen præcisere, hvad det lokalpolitiske handlerum er, når vi ikke ser bort fra økonomien?
8. Hvilken rolle har budgetrammer og refusioner spillet i visitationen?
9. Har forvaltningen regnet på konsekvenser i forhold til mindreindtægter i skat og reduceret købekraft hos kontanthjælpsmodtagere og derefter mindreforbrug i lokale forretninger?
10. Kan forvaltningen afvise, at den faldende købekraft kan føre til en negativ spiral med faldende økonomisk aktivitet, der vil betyde fyringer og nedlæggelse af arbejdspladser såvel i det private som kommunale?
11. Har forvaltningen været i dialog med de lokale erhvervsskoler og andre uddannelsesinstitutioner om, hvorvidt de er gearede til at modtage de unge kontanthjælpsmodtagere, som har fået et uddannelsespålæg?
12. Hvem har foretaget visitationen?
13. Hvor store sagsstammer har de, der har siddet med visitationskompetencen, haft?

14. Hvis byrådet ville, kunne det så iværksætte en indsats for de unge, som tidligere var vurderet som ledige med andre problemer end ledighed, men som nu vurderes som uddannelsesparate, med øget fokus på de ekstra muligheder for hjælp og en socialfaglig helhedsindsats, som ligger i ressourceforløb og aktivitetsparat-kategorien, herunder en koordinerende sagsbehandler?
15. Hvordan er de unge, der tidligere lå i matchgruppe 1, nu vurderet i henhold til den nye reforms kategorier? Og hvad med matchgruppe 2? Og matchgruppe 3?
16. Kan forvaltningen oplyse refusionssatserne i forbindelse med kontanthjælpsreformen?
17. Ud fra hvilke refusionsforudsætninger og dermed fordelingsforudsætninger er budgettet for 2014-17 lagt?

SÅDAN LYDER FORSLAGET I BYRÅDET

Velfærdslisten anmoder om, at byrådet behandler denne redningspakke på sit møde den 20. januar 2014.

På side 2 og 3 stiller vi forslag om fem indsatser, som vi først ønsker behandlet som et samlet beslutningsforslag. Hvis et flertal i byrådet ikke bakker op om det samlede beslutningsforslag, anmoder vi byrådet om at behandle de enkelte indsatser særskilt. Vi vil på det kraftigste opfordre byrådet til som minimum at vedtage overvågningspakken, da andet ville være at vende det blinde øje til en potentiel social katastrofe.

På side 16 og 17 stiller vi en række spørgsmål til forvaltningen. Vi anmoder om, at forvaltningen besvarer disse spørgsmål enkeltvis.

Resten af denne redningspakke udgør et beslutningsgrundlag, og vi anmoder derfor om, at redningspakken i sin fulde form vedlægges sagen som bilag.

Vi anmoder desuden om, at denne tekst samt teksten på side 2 direkte fremgår af sagsfremstillingen sammen med de fem forslag til indsatser på side 2 og 3.

For at borgere, der interesserer sig for sagens behandling, kan følge med, anmoder vi om, at svarene på spørgsmålene, så snart det er muligt, vedhæftes sagen på den elektroniske dagsorden på www.randers.dk. Vi anmoder desuden om, at svarene udleveres til fremmødte borgere i byrådssalen.

YDERLIGERE INFO

Kontakt byrådsmedlem Kasper Fuhr Christensen på 30342692 eller kfc@randers.dk.

Du kan også læse mere på www.velfærdslisten.dk eller www.facebook.com/velfaerdslisten

Velfærdslisten vil i den kommende tid iværksætte en række initiativer for kontanthjælpsmodtagere, der kommer i klemme i systemet. Hvis du er interesseret i at høre mere, så kontakt os på velfaerdslisten@gmail.com.

Hvis du mener, at du i forbindelse med den nye kontanthjælpsreform er blevet visiteret fejlagtigt, hjælper vi dig gerne. Kontakt os på velfaerdslisten@gmail.com.

Hvis du har oplevet problemer i forbindelse med noget andet på Jobcentret, hjælper vi dig også gerne. Skriv til os på velfaerdslisten-jobcenter@gmail.com.